

Pia Kauma kok ym.

Kirjallinen kysymys sähkön siirtohintojen alentamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnassa oli keskiviikkona 27.5.2020 käsittelyssä HE 64/2020 vp eli hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain ja Energiavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta. Keskiviikkona 27.5.2020 käsittelyssä ollut esitys oli täysin työstetty versio hallituksen aikaisemmasta 16.1.2020 julkaistusta luonnoksesta hillitä kasvavia sähkön siirtohinnoista aiheutuvia kustannuksia. Lausuntokierroksella olleessa versiossa esitettiin muutamia toimia siirtohintojen hillitsemiseksi, mutta näitä toimia ei ollut 27.5.2020 eduskunnan käsitellyssä olleessa esityksessä.

Suomessa sähköverkkotoimintaa voidaan luonnehtia luonnolliseksi monopolitoiminnaksi. Jokainen sähköverkkoyhtiö on alueensa ainoa toimija alallaan, joten kuluttajalla ei ole mahdollisuutta valita omaa yhtiötään. Sähköverkkotoiminnalle on ominaista, että liiketoiminnasta syntyvät riskit ovat lähtökohtaisesti alhaiset. Alhaisten riskien tulisi tarkoittaa alhaisempaa tuottovaatimusta kuin vastaavan kokoisilla kilpailulla markkinoilla toimivilla yrityksillä.

Kokoomus on jättänyt 12.5.2020 kansanedustaja Heikki Vestmanin johdolla aloitteen sähkön siirtohintojen kohtuullistamiseksi. Lakialoitteessa on nostettu esiin neljä teemaa, joilla kansalaisten veromuotoiseksi maksuksi koettua siirtohintaa voitaisiin merkittävästi alentaa. Ehdotuksen mukaan verkkoyhtiöiden tuottoja tulisi leikata, sähköyhtiöiden yli-investointeihin puuttua, siirtohintojen vuosittaiset korotukset rajoittaa sekä pientuotannon verkot vapauttaa monopolin alta. Kyse on usean toimenpiteen kokonaisuudesta, jossa sähkön toimitusvarmuus säilyy ja kuluttajan maksama siirtohintaa alenee.

Verkkoyhtiöiden tuoton laskennassa tulisi puuttua malliin, jolla verkkotoimintaan sitoutuneen pääoman arvo lasketaan. Sitoutuneen pääoman arvon ei tulisi olla oleellisesti korkeampi kuin kyseisen pääoman tasearvo. Laskennallisen arvon käyttäminen antaa nykymallissa pääomalle liian suuren arvon. Lisäksi tuottoaste tulisi määritellä yhtiön tosiasiallisen pääomarakenteen mukaan eikä kiinteän mallin mukaisesti. Yleisesti kohtuullisen tuoton oletetaan olevan noin 7 %, mutta tosiasiasa toimintaan sitoutuneen pääoman tuotto voi nousta jopa 32 prosenttiin. Kohtuullisen tuoton laskennassa tulisi huomioida investointien matalariskisyys ja investointeihin käytettävä aito rahamäärä.

Yli-investointeihin voitaisiin puuttua siten, että haja-asutusalueella asiakkailta tulisi olla mahdollisuus poiketa säävarmuuden laatutasosta. Järjestelmän ei tulisi kannustaa yhtiöitä liian kalliisiin investointeihin ja maksimaaliseen voitontavoitteluun korkealla velkavivulla. Tehtyjen investoin-

Kirjallinen kysymys KK 475/2020 vp

tien tulee olla tarkkaan harkittuja ja kustannuksiltaan tehokkaita. Kustannusten pitäminen harkittuina ja pieninä on asiakkaan eli tavallisen suomalaisen kuluttajan etu.

Sähkömarkkinalakiin lisättiin vuonna 2017 vuotuisia siirtohinnan korotuksia koskeva 15 prosentin korotuskatto. Siirtohintojen korotuskatto tulisi laskea nykyisestä tasosta viiteen prosenttiin. Hallituksen esitysluonnoksessa 16.1.2020 korotuskatto laskettiin 12,5 prosenttiin, mutta keski-
viikkona 27.5.2020 käsittelyssä olleessa esityksessä sitä ei ollut.

Myös pientuotannon verkot on vapautettava monopolin alta. Vapauttaminen mahdollistaisi sähköntoimituksen ohi jakeluverkon siirtomaksujen. Yksinkertaisesti muutos antaisi sähkönkäyttäjälle oikeuden rakentaa kiinteistön rajat ylittävä sähkölinja. Tällä hetkellä rakentaminen on monopolin piirissä ja hallitsevan verkkoyhtiön suostumuksesta kiinni. Muutoksen myötä maatilat, omakotitalot tai taloyhtiöt voisivat itse rakentaa yhteisen pienvoimalan.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Sähkön siirtohintapaketin piti tulla eduskunnan käsittelyyn jo toukokuun alussa, mutta nyt eduskunnalla on laista typistetty versio. Milloin eduskunta saa käsiteltäväkseen lakiesityksen, jossa jatkuvasti nouseviin siirtohintoihin puututaan tehokkaalla tavalla ja

aikooko hallitus ottaa huomioon tässä kirjallisessa kysymyksessä ja tässä kysymyksessä mainitussa lakialoitteessa esitetyt neljä toimenpidettä sähkön siirtohintojen hillitsemiseksi?

Helsingissä 8.6.2020

Pia Kauma kok
Sinuhe Wallinheimo kok
Heikki Vestman kok
Arto Satonen kok
Heikki Autto kok
Pauli Kiuru kok
Mia Laiho kok
Kari Tolvanen kok
Marko Kilpi kok
Juhana Vartiainen kok
Sari Multala kok
Sofia Vikman kok
Kai Mykkänen kok